

D. A. G.
DISSERTATIO,
HISTORIAM
BIBLIOTHECÆ
REGIÆ ACADEMIÆ ABOENSIS
EXPONENS,

CUJUS PARTICULAM OCTAVAM,
Conf. Ampl. Facult. Phil. in Illustri ad Auram Lyceo,
Publico examini subjiciunt

AUCTOR

HENRICUS GABRIEL
PORTHAN,

ELOQUENTIÆ PROFESSOR REG. ET ORD.

ET RESPONDENS

ADOLPHUS FRIDERICUS RANGELIUS,
Aboënsis.

In AUDITORIO MAJORI Die
An MDCCLXXX.

Decembris

H. A. M. C.

ABOÆ,

Impressa apud Viduam Reg. Acad. Typ. J. C. FRENCKELL,

VIRO Summe Reverendo atque Celeberrimo,

**D: NO DOCT. JACOB O
GADOLIN,**

*Regiæ Academiæ Aboënsis h. t. Rectori Magnifico, S. S.
Theologiæ Professori Primario & Diocesis Aboënsis Ar-
chi-Præposito, Ecclesiarum Svecanæ Aboënsis, & Num-
menis, Pastori, utriusque Consistorii Assessori, atque
Reg. Acad. Scient. Holm. Socio.*

VIRO Amplissimo at-

D: NO LAURENTIO O.

Lingu. O. O. & Gr.

P*ermittatis, PATRONI BENIGNISSIMI, ut VOBIS, in
cum omniæ prosperitatis voto atque apprecatio-*

CELEBERRIMORUM NO-

Clienti

ADOLPHO FR.

VIRO Amplissimo atque Celeberrimo,
D: NO M. PETRO ADRIANO
GADD,

*Professori Chemiæ Reg. & Ord., Directori Rei plantariæ
per Finlandiam, Equiti Aurato Ordinis Regii de Wafa,
Reg. Acad. Scient. Holmiensis, Cæsareæ Societatis Oeco-
nomiæ Petropolitaniæ, Societ. Litt. Ups. Lundens. & Go-
thob. atque Societ. Patriot. Holm. & Hassio-Hom-
burg, Membro,*

que Celeberrimo,
LEFREN,
Professori Reg. & Ord.

*signum animi venerabundi & devotissimi, has pagellas;
ne, consecrare liceat,*

MINUM VESTRORUM

Humillimo
RANGELIO,

THESES.

THES. I. Verissime canit Horatius: *Scribendi velle, sapere est & principium & fons.* A doctrina destitutus, sed liberali & eleganti, neque Poëta neque Orator aliquo in numero esse potest.

THES. II. Stilus inscriptionum s. lapidarius, brevitare, claritate & verborum pondere commendare sese debet. Interdum locus acumini conceditur. Qui ad has leges exempla contendere velit, quæ condere audent homines harum literarum imperiti, quo judicio digna sint, facile animadvertet.

THES. III. Cui verus stili hujus usus atque consilium ignotum, plane haud fuerit, is etiam non difficulter videbit, quam absurde sæpe adhibeatur: v. g. in epistolis nostris dedicatoriis, gratulationibus, epithalamiis, &c. Non multo saniori consilio, quam illius fuit, qui ut orationem stilo lapidario concinnaret, alicui suavit.

THES. IV. Valet quidem plerumque illud CLERICI, *rari libri, raro sunt præstantes*; unde nec eorum conquirendorum studium, in homine privato, nisi locupleti, admodum laudandum est: sed de Historicis tamen, cum qui Politicæ ac Ecclesiasticæ, tum qui Literariæ animum Historiæ addixerunt, longe aliter sæpe judicandum. Ratio in aprico est posita.

THES. V. Nummos Judæorum, qui ostentantur, tam Samaritanis quam Hebraicis hodiernis literis inscriptos, spurios esse omnes, certum fere videtur. Quæ igitur ex illarum figura deducuntur conclusiones, non magni sunt ponderis.

THES. VI. Qui cultum Summi Numinis *internum* ab *externo* disjungi posse, aut sine hoc præstari ab hominibus contendunt, illi humanæ naturæ parum cognoscunt indolem.

THES. VII. Nihil impedit, quo minus *officia quædam erga bruta*, lege Naturali nobis injungi, statuamus.

THES. VIII. Qui consensum dispescunt in *formatum & præsumtum*, consensus vim & naturam minimæ se intelligere, eo ipso clarissime produnt.

concinnatus tandem fuit desideratus toties Index librorum Bibliothecæ plenus atque accuratus, secundum seriem disciplinarum formarumque, ætatem denique auctorum & editionum diligenter dispositus; e quo tuto simul cognoscere licet, quibus eo tempore Bibliotheca gauderet opibus, quibusque adeo, post *Pryssianum* Catalogum confectum, creverit auctibus (c). Merito itaque hic labor Senatui Academico, quo susceptus fuerat auctore, probabatur (d). D:ro HAARTMAN a. MDCCCLV de hac statione decedente, suffectus est ejus in locum Dn. M. P HEN.

(c) Superiorum præterea Catalogorum correctis vitiis, librorum tituli plene & diligenter exhibentur, tabulæ æneæ & effigies adjectæ numerantur &c. Ad *Thunianæ Bibliothecæ* rationem serviliter non est conformatus, sed pro nostræ usu Bibliothecæ, commodiori adornatus consilio, classium ordinumque & coarctata & emendata distributione. Verum quod captum simul fuerat consilium, ut ad ejusdem indicis ductum libri quoque ipsi in pluteis collocarentur (cfr. supra §. XXII not. (m) p. 101 sq.), illud hoc peperit incommodi, ut quoties temere olim plures in unum codicem compacti essent tractatus, diversi sæpe argumenti, hi non nisi uno illo loco ad quem primus tractatus pertineret, recenserentur, adeoque aliqui in vera materiæ suæ sede frustra quæsit, in aliena seriem systematicam interrumpant. Sed videlicet opus est, præter *realem* hunc Catalogum, alio etiam *Inventario*, ad cuius seriem libri collocentur, ac ubi necesse fuerit, recognitio Bibliothecæ commode instituat. Vid. supra l. c.

(d) Protoc. Consist. Acad. d. 13 Sept. a. 1755. Missum etiam exemplar ejus ad Cancellariam Regiam fuisse, docet Protoc. Consist. Acad. d. 9 Jul. a. 1756.

HENRICUS HYLLEEN (*e*), *Log. & Metaph. Docens*, qui eundem per IX annos occupavit. Ipse Dn. SCARIN, ætatis ingravescens pressus pondere, laborumque in juventute Academica assidue instituenda exhaustorum requiem tandem desiderans, vacationem utriusque muneris sui a. MDCCCLXI a S. Regia Majestate petiit, votique compos factus, ac Consiliarii etiam R. Cancellariæ dignitate clementissime auctus (*f*), reliquam ætatem sibi vixit,

§. XXIV.

Nullum quidem vel per XIV hos annos, quibus ab illo res nostra libraria administrata erat Præfecto, vel postea etiam, consilium reperiri felix potuit, redituum unde amplianda ornandaque sit, valde tenuium augendorum (*a*); sed hi tamen, diligenti prudentique adhibita cura,

(*e*) Placuit Senatui Ac. ut ille ad vices Secretarii Acad. gerendas, hac ope tum indigas, salarium tamen suum retinens transferretur, (quod & Illustr. Cancellario probabatur); nec multo post dignitate auctus fuit Professoris Extraordinarii Historiæ Literariæ. Itaque cessit prior sua sparta Dn. HYLLEEN, cui interim fuerat commissa. Prot. Conf. Ac. cit. Litteræ Illustr. Cancellarii Acad. d. 16 Octobr. & Prot. Conf. Ac. d. 9 Dec. a. 1755.

(*f*) Diplomate Regio d. 14 Sept. hujus anni dato. Stipendium etiam, quoad vixit, integrum ei concessum. Cfr. Prot. Consist. Ac. d. 1 Oct.

(*a*) Cum de reditibus, qui ad Bibliothecam Acad. pertinerent, ut edoceretur postulasset Illustr. Cancellarius, huic suo obtemperantes mandato, ac ostendentes quam hi tenuous essent, simul ut de ope aliqua iis paranda benignam foveret curam, rogabant. Litt. Senatus Ac. ad Illustr. Cancell. d. 16 Sept. a. 1746. & d. 20 Jun. 1747. Sed fructus hinc nullus provenit. Quod vero libri, ex

ra, pulchre Bibliothecam locupletandi Patribus Acad. materiem pepererunt. Præter libros recens editos undique coëmptos (b), melior pars suppellectilis literariæ quam reliquerat vita decedens Dn. SPÖRING, Academiæ comparata est (c). Accessit quoque, ut exemplo Serenissimæ Reginæ *LUDOVICÆ UDALRICÆ*, pro summo in

P 2

musas

librario penu quem Pastores Ecclesiarum Diœcesis Aboënsis ex vita decedentes relinquebant, Bibliothecæ nostræ debiti, partim negligentius traderentur, partim minoris essent usus, ac duplorum ac triplorum numerum frustra augerent; Senatu Acad. petente, Consistorium Ecclesiasticum literis ad Clerum datis huic persuasit, ut pretio dato, libros parandi curam Academicis permitterent, idque pretium locupletiorum Pastores parœciarum 24 vel 30 thaleris cupreis numeratis solverent: sanxit præterea, ut hæc pecunia a Præpositis colligeretur, & ad Notarios Consistorii Eccl. transmitteretur. Quæ ratio postea obtinuit. Litt. Conf. Acad. d. 31 Aug. & Respons. Conf. Eccles. d. 4 Octobr. a. 1758. Cfr. Prot. Conf. Ac. d. 17 Jan. a. 1751, d. 23 Mart. a. 1753, & d. 31 Oct. a. 1758.

(b) Cum librorum ab exteris oris adportandorum pretium, vectigali pendendo (Consumptions-accisen), vehementer intenderetur, petentibus Academicis, Illustriss. Cancellarius a S. Regia Majestate nostris eandem ab hoc vectigali immunitatem obtinuit, quæ Upsaliensibus jam antea, Litteris Regiis d. 3 Febr. a. 1748 datis, concessa fuerat. Cfr. Litt. Senat. Ac. ad Illustr. Cancellarium, d. 4 Apr. 1749; Litt. Regiæ ad Cancellariam Regiam ac Collegg. Camer. & Commercior. d. 30 Maji 1749; & Litt. Illustr. Cancellarii ad Conf. Acad. d. 13 Jun. ej. a.

(c) Pro libris his emendis, adjecta Collectione sua minerarum & conchyliorum, depensi sunt 1200 thaleri monetæ cupreæ. Prot. Consist. Ac. d. 21 Jun. 1749.

musas favore, *Daſſyliothece Zanettiane* (Augusto Suo Nomini inſcriptæ) ſplendido munere librarium noſtrum penum munifice augentis (*d*), pulchro eum privata liberalitas ſtudio complexa ſit. Qui hoc tempore ſummæ rei noſtræ Academicæ præſuit, faventiſſimus Mæcenas, Illuſtriſſ. Regis Regniſque Senator Dn. Comes CAROLUS GUSTAVUS TESSIN, non tenera modo gazæ huius literariæ ſemper cura tangebatur (*e*), ſed elegantiffimo quoque *Operum Q. Horatii Flacci*, æneis tabulis inciforum exemplo, nitide compacto, ipſe auxit (*f*).

Bene-

(*d*) *Gemma antiquæ Ant. Mariæ Zanetti. Antonius Franc. Gorius notis Latinis inluſtravit; Italice illas notas reddidit Hieron. Franc. Zanettius. Venet. 1760 Fol. c. Tabb. æn. LXXX. Exemplar ſplendide compactum. Cfr. Prot. Conſiſt. Ac. d. 20 Aug. a. 1752.*

(*e*) Non modo edoceri cupiit de conditione Bibliothecæ noſtræ, ejusque redditibus, Catalogum librorum ſibi mitti juſſit, libros non niſi optimos emendos ſvaſit, ac ut tenuis pecunia, uſibus Bibliothecæ deſtinata accurate colligeretur, (communicariſ etiam cum Senatu Acad. Litteris Regiis d. 10 Mart. a. 1749 datis, Rectoribus hanc curam ſevere injungentibus), monuit, nec non ut magna in libris commodandis cautio & prudentia adhiberetur; ſed conſilio quoque & auctoritate ubique Senatui Acad. adfuit. Cum ex inſpecto Catalogo Bibliothecæ reperiſſet, librorum ad Scientiam Naturalem & Matheſin pertinentium inopia illam inprimis laborare, huic defectui ut quantocius mederetur, Academicos admonuit. Erc. Cfr. Litt. Illuſtr. Cancellarii d. 27 Jun. a. 1746, d. 21 Oct. a. 1747, d. 13 Jun. a. 1749, & d. 10 Dec. a. 1750.

(*f*) Lond. 1733 & 1737. editor. opera *J. Pine*, Voll. II. 8.º maj. Litt. Illuſtr. Cancellarii d. 13 Maji a. 1754. Protoc. Conſ. Acad. d. 11 Jun. ej. a.

Beneficentiam præterea experta fuit Gubernatoris, ea tempestate, Dionis Aboensis & Björneburgensis, una cum Alandia, Præsidis jam R. quod rei Metallica præest Collegii, Illustr. Comitis Dn. JOHANNIS GEORGII LILIENBERG (g), Nobilissimi R. ejusdem Collegii Assessoris Dn. EMANUELIS SWEDENBORG (h), Aedificiis

P 3

Regiis

(g) Bibliothecæ nostræ dono dedit *Itinerarii Motrayani* eleganter compacti, voll. II. (*Aubry de la Motraye's Travels through Europe, Asia, and into part of Africa. Lond. 1723 Föl. Tabb. Geogr. & æn. LIV.*)

(h) Parte Operum suorum Theologicorum s. Apocalypticorum maxima, Bibliothecam nostram liberaliter auxit; quorum volumina VII, (nempe *Arcana caelestia, quæ — sunt detecta — in Genesi, una cum mirabilibus quæ visa sunt in mundo spirituum & in celo angelorum, Partes IV, 1749-1752, 4:o; & Arcana Cælestia — in Exodo, una cum mirabilibus &c. Partes III, 1753, 1754, 1756 4:o*) cum Illustr. Cancellario Dn. Comiti TESSIN huc mittenda tradidisset, suo ære munificentissimus Mæcenas nitide compingenda curavit, antequam Aboam transmitterentur. Prot. Conf. Ac. d. 9 & 28 Jul. a. 1761. Accesserunt postea Bibliothecæ Academicæ mirabilium horum operum plures partes: *De nova Hierosolyma & ejus doctrina caelesti: ex auditis e celo &c. Lond. 1758, 4:o; De celo & ejus mirabilibus & de inferno, ex auditis & visis. Ib. 1758, 4:o; De telluribus in mundo nostro solari, quæ vocantur Planetæ: & de telluribus in celo astrifero &c. ex auditis & visis. Ib. 1758, 4:o; De equo albo, de quo in Apocalypsi, Cap. XIX. Et dein de verbo & ejus sensu spirituali s. interno, ex arcanis caelestibus. Ib. 1758, 4:o; Sapientia Angelica de Divino amore & de Divina sapientia. Amst. 1763, 4:o; Doctrina novæ Hierosolymæ de Domino. Ib. 1763, 4:o; Doctrina vitæ pro nova*

Regiis Præfecti & R. Majestati a Symphonia Summi (Hof-Intendent och Capellmästare) Amplissimi Dni JOHANNIS HELMICH ROMAN, ab stirpe oriundi Fennica (i); Actoris illo tempore causarum Militarium (Krigs-Fiscal), jam vero Judicis Territorialis Helsingiæ Borealis, Amplissimi atque Consultiff. Dni SVANTONIS MYRIN (k); nec non Patroni causarum apud summum quod hic Aboæ sedet R. Dicafterium agendarum, Spectatissimi Dni ADOLPHI JACOBI NEUMAN (l). Librorum

Hierosolyma ex præceptis Decalogi. Ib. 1763, 4:o; *Doctrina novæ Hierosolymæ de fide.* Ib. 1763, 4:o; *Continuatio de ultimo judicio & de mundo Spirituali.* Ib. 1763, 4:o; *Apocalypsis revelata &c.* Ib. 1764, 4:o; *Sapientia Angelica de Divina providentia.* Ib. 1764, 4:o; Item (præter Opera Metallurgica Fol. & minores quosdam tractatus, 8:o) *Regnum animale, Anatomice, Physice & Philosophice perlustratum, Partes III,* Hagæ Comit. 1744 & Lond. 1745, 4:o; & *De cultu & amore Dei &c.* Lond. 1745, 4:o. Ita ut non ubi bis tam locupletem singularis Scriptoris operum collectionem reperias. Cfr. *Aminnelse-Tal öfver Assessoren — Em. Smedenborg — af Sam. Sandel.* Stockh. 1772. 8:o.

(i) Musicorum modorum atque operum, (Musicali-er), partim æneis tabulis incisorum, partim calamo consignatorum, pulchram collectionem, dono Academiæ nostræ misit, maxima sua ætate in patria Musicus. Cfr. de meritis ejus: *Areminne öfver Hof-Intendenten — Herr Johan Helmich Roman, — af Abr. M. Sablstedt.* Stockh. 1767. 8:o. Prot. Consist. Ac. d. 2 Nov. 1749.

(k) Scriptis ad res maxime Svecicas illustrandas pertinentibus, ultra L, plerisque raris admodum (numis etiam præstantibus), Bibliothecam Acad. auxit. Prot. Consist. Ac. d. 7 Sept. 1751.

(l) Libris ad Chemiam & Metallurgiam pertinentibus compluribus, Bibliothecam Acad. locupletavit. Protoc. Consist. Acad. d. 17 Sept. a. 1761.

rum intra Patriam typis vulgatorum, partem quidem sensim transmissam esse reperimus: sed adeo tamen negligenter & parum accurate, ut non deesset larga Academicis querelarum materia (*m*). Interim ex omnibus his fontibus tantum sensim confluit librorum, maximam partem utilium atque etiam præstantium, ut publicæ jam Bibliothecæ honore, nec usu nec ornatu prorsus indigna, suppellex Academiæ libraria censenda esset (*n*).

§. XXV.

Oblata fuit decessione Cel. SCARINI vacua Bibliothecæ administrandæ provincia, (ad normam legis supra commemoratæ (*a*)) Professori in Facultate Philosophica primo; quo illam recusante, ac altero etiam abnuente, in se hanc recepit curam Dn. M. PETRUS ADRIANUS GADD, *Chemie Professor*, ordine his proximus: ac Diplomate igitur Illustriss. Acad. Cancellarii confirmatorio, die XXVIII Jan. a. MDCCCLXIII dato, munitus fuit (*b*). Ut autem, cujus conditionis quantique pretii esset thesaurus fidei suæ committendus, pateret, mandatus fuit a Sena.

(*m*) Cfr. Protoc. Consist. Ac. d. 10 Aug. & 8 Dec. a. 1752.

(*n*) Tertia fere parte aucto, intra XX annorum spatium, voluminum numero, minus Bibliothecæ atrium, quod totam hæctenus suppellectilem Acad. librariam ceperat, ei recipiendæ jam non suffecit: itaque transtulit in alterum atrium Dn. SCARIN libros omnes, qui se præfecto accesserant.

(*a*) Cfr. supra §. XXII, p. 99 sq.

(*b*) Protoc. Consist. Ac. d. 11 Nov. a. 1762, & d. 17 Mart. a. 1763. Litt. Illustriss. Cancellarii d. 28 Jan. a. 1763.

Senatu Acad. illius percensendi labor Dno MESTERTON, qui etiam ante annos XV sociam eidem peragendo praestiterat operam: quem quidem aggressus (c), ultra tamen non continuavit, quam ut libris qui in primo servarentur Bibliothecae atrio, ad ductum *Pryssiani* Catalogi perlustratis, qui praesto non essent, diligenter notaret (d). Ad accessionem temporis *Scarini*, quae in altero atrio, secundum ordinem indiculorum novorum collocata erat, nescio quibus impeditus obstaculis, operam suam non extendit. Non diu autem spartam suam ornaverant novus Bibliothecarius, antequam alias muneris partes assiduam magis curam depolcere sentiens, quam ut sibi satis otii ad res Bibliothecae pro voto curandas superesset, Senatui Acad. significaret optare se, ut hanc curam in amicum suum Dn. HYLLEEN, qui & his studiis se totum dedisset multosque per annos Bibliothecae custodiendae operam navasset, & hoc laborum praemio fortunaeque adminiculo dignus esset, transferre sibi liceret; velle se annum etiam illud stipendium L thalerorum, quod huic muneri adsignatum esset, illi concedere: spem se fovere, si res ad Illustriss. Cancellarium Acad. referretur, fore ut benigna sua commendatione apud S. Regiam Majestatem efficeret, ut officium Bibliothecae tuendae, quod aucta insigniter copia librorum, multo jam diligentiore operosioreque curam postularer, a Professoria sparta, ut olim separatum, suo praefecto committeretur, eadem qua Professores dignitate, ut in reliquis

(c) Diebus 24 & 31 Oct. 3, 4, 7, 10 & 11 Nov. a. 1763.

(d) Quorum adest index accuratus; plerique postea restituti: pauci desiderantur, nescio ubi inveniendi, aut a quo restituendi.

patriæ Academiis, ornato (e). Non abnuit Senatus Acad. spe adductus stipendii tenuis Bibliothecario relictis, alio consilio augendi; ac rem Illustr. Cancellario demonstravit (f), qui ad Regiam Majestatem retulit, eo successu, ut rata esse in perpetuum juberetur: ita tamen, ut & hac occasione & postea semper, quoties novus Bibliothecarius constituendus esset, Cancellarius Acad. viros tres, huic muneri obeundo idoneos proponeret, ut ex illis eligendi quem probaret maxime, S. Regiæ Majestati facultas esset; quæ eadem ratio reliquis jam patriæ Academiis scita erat (g). Jussit igitur Illustr. Cancellarius (meritissimus de multis nostris Heros *Regis Regnique Senator Dn. Comes CLAUDIUS EKEBLAD*), ut quos sua dignos commendatione Academici judicarent, indicarent sibi; quorum acceptis nominibus, tribusque eorum Regiæ Majestatis electioni a se oblatis, demandata fuit hæc cura, Illustriss. hoc Mæcenate favente, Dno HYLLEEN (h), eidem cui & antecessoris sui beneficentia & Academicorum vota destinaverant. (h). Vacuum factum fuit, eodem fere tempore, Adjuncti in Facultate Philosophica

Q

mu-

(e) Cfr. Litt. Reg. d. 27 Jun. a. 1703 & d. 14 Oct. a. 1740.

(f) Prot. Consist. Acad. d. 13 Dec. a. 1763.

(g) Prot. Consist. Ac. d. 7 Maji a. 1764. Litt. Regiæ ad Cancell. Acad. Aboëns. d. 21 Mart. a. 1764. Litt. Cancellarii ad Cons. Ac. d. 13 Apr. a. 1764. Cfr. Litt. Regiæ ad Cancellarios Acad. Ups. & Lund. d. 24 Apr. a. 1745.

(h) Litt. Cancellarii d. 13 Apr. a. 1764. Juramentum Bibliothecarii præstitit locumque in Senatu Ac. obtinuit, sequente demum anno, Dn HYLLEEN, missa quæstione de solenni ejus introductione mota. Cfr. Prot. Consist. Acad. d. 19 Mart. a. 1765.

munus. Hanc igitur arripientes occasionem, Patrum Academicorum plerique, commodam offerri putabant rationem perexigui quod Bibliothecario cesserat stipendii augendi, si Adjuncti, qui tot curis laboribusque statis, quot Professorum ordo, districtus non esset, officium, cum Bibliothecæ præfectura conjungeretur; quo facto, ac C thalerorum salario, quo ille fruitur, Bibliothecario attributo, hic tantundem recuperaturus foret stipendii, quantum ei primitus assignatum fuerat (i). Istam vero sententiam, cum ad Illustriss. Cancellarium perscripsissent, assensu ejus excepta non fuit; quod nec minui numerum Academicorum munerum pluresque in unum curas cumulari vellet, & hoc consilium cum rationibus superioris decreti minus consentire putaret. Potius igitur ex restitutorum nuper Academiae prædiorum, per errorem aliquamdiu amissorum, fructibus, tantidem valoris, hoc C thalerorum annuum augmentum, stipendio Bibliothecarii esse comparandum censuit (k): quos vero, cum reliquorum Academicorum salariis supplendis deberi, Consistorium Acad. pugnasset, causamque tandem, Ordinum Regni suffragiis obtinisset (l); nullo hactenus incremento stipendiolum Bibliothecarii augeri potuit. Recepit Bibliothecam, novus Præfectus, nulla illius publica intercedente recensione, custodiendam; quod ejus curandæ per plures annos socius, conditionem ejusdem satis nosset. *Amanuens* partes *mibi* mandatæ sunt (m); quibus per octennium vacavi. Præfuit Bibliothecæ Acad. Dn.

(i) Litt. Consist. Ac. ad Illustr. Cancellarium, d. 30. Oct. a. 1764. Cfr. Prot. Conf. Ac. ej. d.

(k) Litt. Ill. Cancellarii d. 12 Dec. a. 1764.

(l) Cfr. Cel. BILMARK *Hist. Acad. Aboënsis*, P. II, §. VI, p. 32 & 35 sq.

(m) Prot. Consist. Ac. d. 12 Oct. a. 1764.

Dn. HYLLEEN ad a. MDCCLXX; quo pauperrimæ stationis pertæsus, Illustr. Cancellario benefice commendante (*n*), Pastor Ecclesiarum *Hollolensium* in Tavastia a Regia Majestate clementissime constitutus, musis Auracis valedixit.

§. XXVI.

Brevi, quo rem nostram librariam Dn. GADD curavit, tempore, crescere pulchre perrexit (*a*). Quumque publicam Bibliothecam, (quæ majoris molis, pretii ac splendoris operibus, librisque usus constantioris, aut minus obviis, inprimis censeari debeat), compendiis disciplinarum proponendarum, & lucubrationeulis facillime parabilibus, aut vita famaue ephemera florentibus, onerare turpe sit (*b*), in nostra vero paupertate etiam stultum, quæ vix libros in quovis literarum genere præstantissimos ac maxime necessarios sensim comparandi

Q 2

nobis

(*n*) Dedit hoc precibus Senatus Academici. Cfr. Prot. Consist. Ac. d. 28 Jun. 6 & 18 Sept. a. 1770. Litt. Ill. Cancellarii d. 21 Jul. & d. Sept. ej. a.

(*a*) Cfr. Prot. Conf. Ac. d. 1 Febr. a. 1762, & d. 22 Apr. atque 22 Oct. a. 1763.

(*b*) Pecuniam his emendis consumere, quæ utilioribus libris comparandis impendi debeat, atque in præstantiorum scriptorum penuria, hujusmodi abundare libellis, quibus, nisi eximiæ sint dignitatis, vix in ditissimis Bibliothecis locus conceditur, parum sane decet. Cujus enim Bibliothecæ opes ad omnia scripta, etiam bona, sufficiunt cœmendari? Rarius autem obvia, quæ pretio non carent, quorumque colligendorum privatis literarum amicis neque facultates neque occasio nisi parcissime contingunt, in publicis Bibliothecis merito quærunt.

nobis copiam præbet; decrevere Patres Academici, (quod sæpius Litteræ Illustriss. Cancellariorum inculcaverant (c)), ut tenuis Bibliothecæ pecunia non facile nisi scriptis majoribus carioribusque coëmendis impenderetur (d): quod tamen sapiens consilium, uti non antea, ita nec postea, fatis diligenter servatum fuit. De obtinendis scriptis intra patriæ fines in lucem emissis, quod pro more, rarius & negligentius Academia transmitterentur, Bibliothecario monente Senatus Acad. litteris apud Illustr. Cancellarium rursus egit: quo rem graviter urgente, severis Regiæ Cancellariæ Literis Typographis injunctum fuit singulis, ut ad normam edictorum superiorum, semestri quovis indices scriptorum a se impressorum quorumlibet accuratos conficerent, atque cum his una, imperata libri scriptive cujusque exempla bis quotannis, intra finem mensium Maji & Septembris, Archivi Regii curatoribus traderent: contumacibus, si vel alterutram neglexissent officii partem, multa 100 Thalerorum argent. constituta (e). Neque tamen impediri potuit, quominus Biblio-

tur; adeoque, ubi favet opportunitas, acquirenda sunt: ita tamen, ut prærogativæ, voluminibus singularum disciplinarum primariis, pretiosioribus, primæque necessitatis debitæ, nulla hinc injuria confietur.

(c) Cfr. supra §. XI, not. (r), & §. XXIV, not. (e).

(d) Qualia, privato cuique Academico, vel doctori vel juveni studioso, pro suo usu cuncta comparandi, vel facultas vel voluntas, rarius solet contingere. Decreverunt igitur Patres, ne liber novus 3 aut 4 thaleris Imperialibus vilior, facile emeretur. *Protoc. Consist. Acad.* d. 22 Apr. a. 1763.

(e) Cfr. *Prot. Consist. Acad.* d. 17 Maji a. 1763, & d. 22 Dec. a. 1764. Litteræ Regiæ Cancellariæ, d. 16